

SUMMARY

Shulga E. V. Legal regulation of energy safety in Ukraine: current situation and perspective.

Energy security today is a key factor in the development of the economy of any state, a guarantee of ensuring the normal conditions of existence of citizens, and therefore it is important for ensuring national security. Today, however, Ukraine's energy security is far from adequate, as evidenced by the steady increase of tariffs for energy resources compared to low incomes, the practice of so-called "power outages", monopolization of the energy sector, and significant dependence on energy imports.

Ukraine is a state-importer of energy resources, making it vulnerable to political pressure from other states. Nowadays our country needs to develop a qualitatively new energy security strategy, which will allow diversifying the sources of mineral resources, will lead to rapid development of alternative energy sources and energy-saving technologies. In view of this, it is relevant to study the experience of EU countries in the field of legal regulation of energy security in view of their state of economic development under similar conditions with Ukraine. It reinforces this thesis and the Euro-energy vector of development of our country, which requires the implementation of the rules of European law.

Today, Ukraine lacks a single energy security strategy that imprints on the state's current state of national security. The purpose of the article is to analyze the current state of legal security of energy security in Ukraine and their compliance with the obligations undertaken in accordance with the Association Agreement with the EU and comparison with EU legislation. Accordingly, the author analyzes the Ukrainian energy legislation, which has been adopted in accordance with the European directives, the state of legal security of energy security in the EU and further prospects for the development of national legislation. It analyzes the interconnections and interdependencies of the Ukrainian Energy Sector and the EU and proposes common directions for development.

Keywords: *energy security, national security, legal security of energy security, energy security of Ukraine, EU energy security.*

УДК 347.965.43

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-4-74-81

Резворович К. Р.®
кандидат
юридичних наук
(Дніпропетровський
державний
університет
внутрішніх справ)

Рябошапка К. В.®
курсант
(Дніпропетровський
державний
університет
внутрішніх справ)

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Розкрито зміст інституту представництва в цивільно-правовій доктрині та доктрині цивільного процесу. Методологічну основу дослідження склали такі методи, як: формально-логічний, системний аналіз, діалектичний та герменевтичний.

Визначено коло осіб, які можуть бути представниками в цивільному процесі. Виконано системний аналіз положень Цивільного процесуального кодексу України на предмет особливості здійснення представництва фізичних осіб у цивільному процесі. Досліджено проблеми обмеження кола осіб, що можуть бути представниками в цивільному процесі. Виконано аналіз процесуальної правоздатності та її підтвердження різними особами, що можуть здійснювати представництво в цивільному процесі. За результатами дослідження встановлено, що сучасний Цивільний процесуальний ко-

© Резворович К. Р., 2019
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1183-613X>
goldkristina@gmail.com

© Рябошапка К. В., 2019
kseniariaboshapka@gmail.com

декс України не визначає сутності відносин між представниками та особами, інтереси яких вони реалізують. Вплив на мейнстрім та правове регулювання пов'язаний переважно з правосуб'єктністю представників, їх процесуальним статусом. Практичне значення зроблених висновків було спрямоване, насамперед, на теоретико-методологічну площину для продовження реформи інституту представництва в цивільному процесі.

Ключові слова: *інститут представництва, відносини представництва, адвокат, законний представник, цивільний процес.*

Постановка проблеми. Захист інтересів та гарантія дотримання прав сторін цивільних та цивільно-процесуальних відносин є одним із беззаперечних орієнтирів та стандартів існування демократичного суспільства. Держава, створюючи умови для повноцінної й максимальної реалізації особами власної правосуб'єктності, затверджує широкий вибір способів такої реалізації. Інститут представництва розглядається, з одного боку, як засіб розширення процесуальних та суб'єктних можливостей сторін цивільних та цивільно-процесуальних відносин, з іншого – є гарантом підвищення рівня правового захисту особи. Досить часто представником є особа, яка має спеціальні знання та є більш досвідчена в певних питаннях, або особа, яка в силу різних своїх рис, може якісніше і в більш повному обсязі реалізувати певні права тих, в інтересах кого вона виступає. Саме тому інститут представництва займає одне з провідних місць у системі державно-правового регулювання і, особливо, регулювання цивільно-процесуальних відносин, оскільки найбільш повно інститут представництва розкривається якраз в динаміці відносин, а не в статичній реалізації норм матеріального права. Враховуючи це, логічним є питання повноти забезпечення права особи на представництво її інтересів, і спосіб затвердження такого права на законодавчому рівні. Щоправда, останнє відчуло суттєві зміни через обмеження можливостей представництва особи в цивільному процесі, що і викликає на сьогодні чи не найбільший теоретико-методологічний та практичний інтерес у дослідженні цього цивільно-правового інституту.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблематика відносин представництва у цивільному процесі займає провідне місце в дослідженнях багатьох вітчизняних правників. Зокрема, Д. Д. Луспеник, В. І. Тертишніков, С. Я. Фурса, М. Й. Штефан досліджували доктринальні засади представництва як самостійного цивільно-правового інституту, а також як важливого елемента реалізації цивільно-процесуальної правосуб'єктності сторін цивільно-правового конфлікту. Г. О. Світлична і Т. Геведзе у своїх дослідженнях акцентували на процесуальному представництві сторони адвокатом, межах його повноважень цивільному процесі та способах її реалізації. У свою чергу О. О. Полуніна, Бек У. та інші досліджували окремі процедурні аспекти процесу представництва в цивільному судочинстві.

Водночас існує певна невирішена теоретико-методологічна суперечка стосовно доцільності обмеження можливостей представництва особи в цивільному процесі, здійснення представництва сторін не адвокатами, а особами, що мають юридичну освіту.

Метою статті є виокремлення особливостей законодавчого забезпечення інституту представництва в цивільному процесі та доведення доцільності розширення можливостей для здійснення представництва особами, що не є адвокатами. Для цього вбачається за необхідне: проаналізувати положення чинного цивільно-процесуального законодавства на предмет визначення вимог до представника сторін; обґрунтувати позицію щодо недоцільності зменшення можливостей сторони щодо представництва власних інтересів у цивільному процесі виключно за допомогою адвоката.

Наукова новизна дослідження. У межах цього дослідження отримали подальший розвиток теоретичні пошуки щодо визначення методологічного обґрунтування інституту представництва в цивільному процесі. Крім того, удосконалено теоретичні положення щодо представництва в цивільному процесі інтересів особи не адвокатом, а представником.

Виклад основного матеріалу. З доктринального погляду представництвом є особливий вид правовідносин, зобов'язання в яких виникають щодо певного конкретного предмета чи особи, чий інтерес представляється іншою особою. Особливість побу-

дови моделі відносин представництва полягає головним чином в тому, що зобов'язання виникають лише в однієї сторони, але наслідки таких дій, вчинених на виконання такого зобов'язання, тягнуть за собою правові наслідки для іншої особи, того, кого представляють.

Тобто фактично відносини представництва реалізуються в такий спосіб, що одна особа визнає згоду на те, що в неї потенційно можуть виникнути зобов'язання стосовно третьої сторони, причому такі зобов'язання можуть мати негативні наслідки для самої особи. Наприклад, під час вирішення цивільно-правового спору в судовому порядку особа, яка діє через представника, може бути зобов'язана судом вчинити на користь третьої особи певні дії відновлювального, компенсаторного чи іншого характеру.

При цьому сам представник утримується від виконання будь-яких дій, оскільки його обов'язок щодо особи, інтереси якої він представляє, обмежується відносинами з нею. Подібний феномен чітко визначений в ст. 239 Цивільного кодексу України¹, в якій зазначається, що «правочин, вчинений представником, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки особи, яку він представляє». Загалом, сам інститут представництва визначається ЦК України як «правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє» (ст. 237 ЦК України). Інтерпретуючи цю норму через призму процесуального законодавства, можна зауважити на тому, що як такий «правочин» у процесі захисту особою своїх прав через представника не відбувається. Представник реалізує комплекс правових засобів, спрямованих на відновлення, захист або дотримання права особи, чії інтереси він представляє в цивільному процесі.

Саме тому ЦПК України не визначає сутність відносин між представниками та особами, чії інтереси вони реалізують, акцентуючи головню на правосуб'єктності представників, їх юридичному та процесуальному статусі, а також колі обов'язків і прав в межах цивільно-правового процесу.

Слід зауважити на тому, що участь у справі представника автоматично розширює суб'єктний склад цивільного процесу, визначаючи особливості модельної побудови як судового, так і досудового розгляду справи. Це пояснюється головню тим, що різні представники різних осіб (сторін, третіх сторін, учасників справи) мають і власну правосуб'єктність, як окремі категорії осіб і правосуб'єктність, якою вони наділені тими особами, яких представляють. Наприклад, ст. 58 Цивільного процесуального кодексу України² визначає можливість участі у справі таких представників:

- фізична особа «може брати участь у судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника» (ч. 1 ст. 58 ЦПК України);
- юридична особа (приватного та публічного права на рівних умовах) – «через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від її імені відповідно до закону, статуту, положення (самопредставництво юридичної особи), або через представника» (ч. 3 ст. 58 ЦПК України);
- держава та територіальна громада «через відповідний орган державної влади, орган місцевого самоврядування відповідно до його компетенції» (ч. 4 ст. 58 ЦПК України), причому показово, що представництво держави та територіальної громади є найбільш складним та має подвійну природу.

Справа в тому, що орган місцевого самоврядування чи орган державної влади за своєю правовою природою є особами публічного права, і мають статус юридичної особи. Тобто фактично вони повинні також діяти через відповідних уповноважених на те осіб, у такий же спосіб, який визначений в ч. 3 ст. 58 ЦПК України. Але якщо дослідити положення обох частин цієї статті (3 та 4), то можна зробити висновок, що якщо такий орган буде діяти через свого представника, то фактично це буде третій етап передоручення представництва: держава/територіальна громада ⇒ орган публічної влади (орган державної влади чи місцевого самоврядування) ⇒ керівник (у будь-якому разі лише він наділений правом

¹ Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 17.03.2017).

² Цивільний процесуальний кодекс України : закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 17.03.2017).

надавати повноваження на представництво інтересів будь-якою іншою особою, крім нього, в цивільному процесі) ⇔ представник.

Остання модель, хоча і є складною, однак настільки ж ефективна, наскільки і модель представництва інтересів фізичної особи, оскільки на жодному з етапів передоручення не відбувається втрата чи зменшення повноважень та компетенції, необхідної для реалізації представництва держави або територіальної громади в судовому процесі.

Важливо зауважити і на тому, що й інститут представництва ЦК України встановлює виняток, зокрема відповідно до ч. 2 ст. 237 «не є представником особа, яка хоч і діє в чужих інтересах, але від власного імені, а також особа, уповноважена на ведення переговорів щодо можливих у майбутньому правочинів». Необхідно наголосити на тому, що подібний виняток не реалізується в цивільно-процесуальному праві, оскільки особа, яка діє від власного імені в цивільному-процесі, може набувати статус окремого учасника провадження, а діяльність інтересах третіх осіб, без наділення на те необхідним колом повноважень ЦПК України, не допускає взагалі.

Так само для цивільного-процесу є неприйнятною ще одна особливість цивільно-правового інституту представництва, пов'язана із неможливістю представником вчинити правочин, який відповідно до власного змісту може бути вчинений тільки особисто особою. У цьому контексті слід мати на увазі зміст відносин представництва в цивільному-процесі та характер правосуб'єктності представників, оскільки, наприклад, рішення суду про усиновлення або позбавлення батьківських прав приймається стосовно особи, але, в тому числі, і як результат дій представника такої особи в судовому процесі. Безумовно, представник не є суб'єктом виконання такого рішення суду, але саме його дії стали підставою для появи відповідного рішення, тобто він своїми діями фактично зумовив настання, зміну або припинення цивільних прав для іншої особи, яку він представляє.

Судовий процес не є правочином, але діяльність представника в межах провадження характеризується певним змістом (процедурним, процесуальним та динамічним), кожен елемент якого, так чи інакше, спричиняє нові правові наслідки для особи, яку він представляє. До речі, в цьому контексті існує необхідність звернути увагу і на таку особливість реалізації інституту представництва, яка передбачена в ст. 241 ЦК України, щодо вчинення правочинів з перевищенням повноважень: «Правочин, вчинений представником з перевищенням повноважень, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки особи, яку він представляє, лише у разі наступного схвалення правочину цією особою. Правочин вважається схваленим, зокрема, у разі, якщо особа, яку він представляє, вчинила дії, що свідчать про прийняття його до виконання». Якщо екстраполювати дію цієї норми на відносини представництва в цивільному процесі, то виникає одразу два логічних питання:

– Які правові наслідки має перевищення представником цивільно-процесуальних меж представництва?

– Які є механізми захисту особи (сторони, учасника, третьої особи) в цивільному процесі від перевищення її представником цивільно-процесуальних меж представництва?

Логіка таких питань полягає в тому, що якщо в межах цивільного процесу відбувається перевищення повноважень представником, то це може призвести до винесення рішення, яке суттєво зашкоджує інтересам особи, яку такий представник представляв. Але з огляду на обов'язковість виконання судового рішення питання щодо прийнятності чи неприйнятності, схвалення чи несхвалення дій представника не може виникати.

Особи, які можуть бути представниками в цивільному процесі

Особа, чії інтереси представляють	Представник	Характер представництва
Фізичні особи	Адвокат	Немає обмежень чи виключень
	Законний представник	Батьки, усиновлювачі, опікуни чи інші особи, визначені законом по відношенню до малолітніх осіб віком до чотирнадцяти років, а також недієздатних фізичних осіб (ч. 1 ст. 59 ЦПК України) Батьки, усиновлювачі, піклувальники чи інші особи, визначені законом по відношенню до неповнолітніх осіб віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також осіб, цивільна дієздатність яких обмежена (ч. 2 ст. 59 ЦПК України)
	Особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність (крім осіб визначених в ст. 61 ЦПК України)	Під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах (малозначні справи)
Юридичні особи приватного та публічного права	Адвокат	Немає обмежень чи виключень
	Через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від імені юридичної особи	
Орган державної влади, орган місцевого самоврядування	Адвокат	Немає обмежень чи виключень
	Через свого керівника	
	Судді, прокурори, слідчі, працівники підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, коли вони діють від імені відповідного органу	Виключно в межах компетенцій або процесуального доручення наданого керівником відповідного органу

Вирішення такої проблеми вбачається нами у визнанні дій представника протизаконними в судовому порядку, тобто складність захисту власних прав особою, в інтересах якої в суді діє представник, полягає в тому, що визнання дій останнього такими, що реально зашкоджують інтересам особи, яку він представляє, можливе виключно в межах нового судового провадження. Можливо, але не виключно, що саме така складність відносин представництв та підвищена значущість дій представника у судовому процесі пояснює суттєве обмеження кола осіб, які можуть бути представниками в цивільному процесі (див табл.), навіть враховуючи закріплення меж відносин представництва в ЦК України.

Системний аналіз положень ст. 60 ЦПК України дав змогу виокремити низку особливостей представництва інтересів юридичних осіб, а також органів публічних відносин (органи державної влади та місцевого самоврядування):

– по-перше, фактично універсальним представником є адвокат, який може діяти в інтересах будь-яких осіб, оскільки його діяльність регулюється спеціальним Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»³. У. Бек та З. Довбуш з цього приводу зазначають, що «порівняно з іншими учасниками цивільного процесу адвокат має більше гарантованих законодавством можливостей щодо збирання доказів шляхом направлення адвокатського запиту та їх подання через Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему» [4, с. 7]. Але це є об'єктивним фактом через існування визначених на законодавчому рівні державних гарантій забезпечення діяльності адвокатів. Ця теза підтверджується висновками Т. Геведзе щодо того, що «порівняно з іншими категоріями представників

³. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : закон України від 05.07.2012 № 5076-VI : редакція від 05.01.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 17.03.2017)..

сторін, адвокат має більше гарантованих законодавством можливостей щодо збирання доказів, а отже, і їхнього подання до суду» [5, с. 74];

– по-друге, представництво інтересів юридичних осіб суттєво обмежене, оскільки вони позбавлені можливості залучати до розгляду справи та захисту власних інтересів співробітників та фахівців у ролі представника;

– по-третє, відповідно до ч. 4 ст. 60 ЦПК України «одна й та сама особа може бути одночасно представником декількох позивачів або декількох відповідачів або декількох третіх осіб на одній стороні, за умови відсутності конфлікту інтересів між ними»;

– по-четверте, в цивільних справах існує можливість представлення інтересів органів державної влади, крім їх безпосередніми керівниками, ще й судьями, прокурорами, слідчими, працівниками підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Подібне виключення може пояснюватися неможливістю передачі третім особам (окрім суду) інформації, матеріалів тощо, які можуть бути представлені в цивільному процесі та мають значення для встановлення істини по справі.

Хоча (щодо останнього аспекту) викликає інтерес позиція С. В. Сеніка, який, посилаючись на Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень ст. 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) від 08.04.1999 р. № 3-рп/99, робить цікавий висновок щодо того, що «поняття “орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах” означає орган, на який державою покладено обов’язок щодо здійснення конкретної діяльності у відповідних правовідносинах, спрямованої на захист інтересів держави. Таким органом, відповідно до ст. 6, 7, 13 та 143 Конституції України, може бути орган державної влади чи орган місцевого самоврядування, якому законом надано повноваження органу виконавчої влади» [1, с. 79]. Таке твердження, на нашу думку, є результатом надто широкого тлумачення положень закону, оскільки виходячи із аналізу змісту ст. 61 ЦПК України, можна чітко визначити коло осіб, які не можуть бути представниками:

– суддя, помічник судді, який розглядає справу, секретар судового засідання, експерт, спеціаліст, перекладач та свідок (ч. 1 ст. 61 ЦПК України), тобто особи, які безпосередньо задіяні в розгляді справи та які не можуть бути неупередженими з огляду на власний процесуальний статус;

– особа, яка в межах однієї і тієї ж справи представляє або представляла іншу особу, інтереси якої у цій справі суперечать інтересам довірителя такій особі (ч. 2 ст. 61 ЦПК України). Подібне виключення є цілком логічним та фактично унеможливує появу конфлікту інтересів з боку представника;

– «судді, прокурори, слідчі, працівники підрозділів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, не можуть бути представниками в суді, крім випадків, коли вони діють від імені відповідного органу, що є стороною або третьою особою в справі, чи як законні представники» (ч. 2 ст. 61 ЦПК України). Це свідчить про те, що орган державної влади, так чи інакше, може представляти виключно адвокат або керівник такого органу.

Системний аналіз положень ст. 60 та 61 ЦПК України дає нам змогу встановити наявність монополії адвокатури на представництво інтересів у суді в рамках цивільного процесу. З цього приводу Г. О. Світлична зазначає, що ЦПК України встановлює обмеження щодо представництва в суді, які можуть мати загальний (абсолютна неспроможність виконання функцій представника) або спеціальний характер (відносна неспроможність). Узагалі не можуть виконувати функції представника особи, які не мають цивільної процесуальної правосуб’єктності. Відносна неспроможність осіб бути представниками у цивільному судочинстві, яка встановлена ЦПК України, визначає фактичне обмеження права юридичних осіб та органів влади представляти свої інтереси в інший спосіб, ніж за допомогою адвоката [2, с. 39]. Натомість О. О. Полуніна зауважує, що така монополія на представництво інтересів сторін адвокатом лише під-

вищити якість захисту прав та інтересів сторін за рахунок високих професійних знань та якостей адвокатів [3, с. 51–52].

Навіть незважаючи на наявність можливості представлення інтересів таких суб'єктів цивільного процесу їх керівниками, говорити про достатність гарантування права на захист в такому разі є недоцільним, оскільки не завжди керівники мають відповідний рівень знань та навичок, які, наприклад, можуть мати працівники спеціальних структурних підрозділів (зокрема юридичних структур).

Стосовно способу участі адвоката та інших представників у судовому процесі, привертають увагу положення ст. 62 ЦПК України, які визначають особливості підтвердження правосуб'єктності представника. Зокрема, такими документами є:

- для законного представника фізичної особи – свідоцтво про народження дитини або рішення про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна;

- для законного представника юридичної особи (керівник або уповноважена особа органу управління) та органу державної влади чи місцевого самоврядування – статут, протокол загальних зборів, наказ про призначення (для керівників та уповноважених осіб органу управління); рішення органу публічної влади про призначення чи про обрання (для керівників органів державної влади чи місцевого самоврядування), рішення ЦВК про обрання (для голів виборних органів, голів територіальних громад та органів самоорганізації населення);

- для фізичних осіб, що не є законними представниками (у випадках передбачених ст. 60 ЦПК України) – довіреність фізичної особи, посвідчена нотаріально та виконана з дотриманням вимог ст. 245 ЦК України та ст. 62 ЦПК України;

- для адвокатів – довіреність фізичної чи/або юридичної особи, посвідчена нотаріально та виконана з дотриманням вимог ст. 245 ЦК України та ст. 62 ЦПК України; договір про надання правової допомоги; доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги; ордер.

Висновки. Підбиваючи підсумки дослідження особливостей здійснення представництва в цивільному процесі, слід зауважити на таких основних аспектах.

По-перше, сучасний ЦПК України та судова реформа, яка впроваджується в державі, фактично вводять монополію на представництво сторін адвокатом у судах. З одного боку, це пов'язано із високим рівнем професійних знань, підвищеною відповідальністю та специфічністю правового статусу адвоката. Але водночас така монополія викликає питання обмеження можливостей для особи реалізувати її власне право на судовий захист, залучаючи у ролі представника іншу особу, не адвоката.

По-друге, ЦПК України все ж таки залишає можливість для реалізації відносин представництва в цивільному процесі між фізичною особою та іншою особою, яка не має статусу адвоката але може здійснювати представництво в малозначних справах. Нами така можливість розглядається не стільки гарантування права особи на судовий захист, скільки спробою зменшити навантаження якраз таки на адвокатів, оскільки малозначні справи мають велику питому вагу в загальній кількості справ, що вирішуються цивільними судами.

По-третє, важливим є продовження реформування інституту представництва в цивільному процесі, зважаючи на особливості конституційних положень, зокрема щодо представництва, викладені в ст. 131-1, 131-2 Конституції України та перехідних положеннях до ЦПК України. Існує потреба розширення тлумачення поняття законних представників для того, щоб включити в їх коло представників, які можуть представляти інтереси суб'єктів публічних відносин, зокрема органів державної влади чи місцевого самоврядування, оскільки представництво адвокатом таких органів іноді є надзвичайно витратним та невиправданим.

Список використаних джерел

1. Сенік С. В. Сторони представництва в цивільному процесі. *Університетські наукові записки*. Хмельницький, 2014. № 3. С. 77–83.
2. Світлична Г. О. Представництво у цивільному судочинстві: сучасний стан та перспективи.

ви вдосконалення правового регулювання. *Вісник Верховного Суду України*. 2012. № 12. С. 38–45.

3. Полуніна О. О. Правнича допомога та представництво в суді виключно адвокатом як новація цивільного процесу. *Новели цивільного процесуального кодексу України* : матер. кругл. столу (Одеса, 26 березня 2018 р.). Одеса: Фенікс, 2018. С. 50-52.

4. Бек У., Довбуш З. Основні стадії доказової діяльності адвоката у цивільному процесі. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 1. С. 4-8.

5. Геведзе Т. Доказувальна діяльність адвоката-представника як форма реалізації правової позиції по господарській справі. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка*. 2013. № 95. С. 72-74.

Надійшла до редакції 25.11.2019.

References

1. Senik, S.V. (2014) Parties of representation in the civil process. [Parties of Representation in Civil Proceedings] University research notes. Khmelnytsky. № 3. S. 77–83. [in Ukr.].

2. Svitlichna, G.O. (2012) Representation in Civil Procedure: Current State and Prospects for Improving Legal Regulation. [Representation in Civil Legal Proceedings: the Current State and Prospects of Improvement of the Legal Regulation] Bulletin of the Supreme Court of Ukraine. 2012. № 12. S. 38–45. [in Ukr.].

3. Polunina, O.O. (2018) Legal assistance and representation in court exclusively by a lawyer as a novelty of the civil process. *Novelties of the Civil Procedure Code of Ukraine: Mater. round. table* (Odessa, March 26, 2018). Odessa: Phoenix. S. 50-52. [in Ukr.].

4. Beck, U. & Dovbush, Z. (2018) The main stages of a lawyer's evidentiary activity in the civil process. [The Main Stages of Evidential Activity of a Lawyer in the Civil Process.] *Entrepreneurship, economy and law*. No. 1. S. 4-8. [in Ukr.].

5. Gavedze T. (2013) Evidence-based activity of a lawyer-representative as a form of realization of a legal position in a business case. [Evidential Activity of a Lawyer-Representative as a Form of Realization of the Legal Position in Economic Affairs]. *Bulletin of KNU them. T. Shevchenko*. № 95. S. 72-74. [in Ukr.].

SUMMARY

Rezvorovych K. R., Riaboshapka K. V. Peculiarities of representation in civil procedure.

The thesis was devoted to the research of the peculiarities of representation in the civil process. The main objective of this thesis is the determination of the peculiarities of legal adjusting for the representation in the civil process. Methodological basis of the thesis consisted of such methods as: formal-logical, system analysis, dialectical and hermeneutical. The relevance of this thesis is evidenced in particular by there that was disclosed such facts as: the content of the institute of representation in civil law and civil process doctrine; the circle of persons who can be representatives in civil procedure. It was made a systematic analysis of the provisions of the Civil Procedure Code of Ukraine on the subject of the implementation of the representation of individuals in civil proceedings. In addition, it was proved that the modern CPC of Ukraine is being introduced in the state, in fact, a monopoly on the representation of the parties by a lawyer in the courts, in the civil process, but leaves the possibility of realizing the relations of representation between an individual and another person who does not have the lawyer status, who ruled only in, such cold as, minor affairs. Thus, the practical significance of the conclusions reached was aimed primarily at the theoretical and methodological plane to continue the reform of the institution of representation in the civil process, as well as in the practical activities of representatives in the context of expanding the opportunities for individuals to exercise their procedure's rights.

Keywords: *institute of representation, relations of representation, lawyer, legal representative, civil procedure.*